

MANAŽMENT LESNÝCH PORASTOV V CHRÁNENÝCH ÚZEMIACH: NPR BUJANOVSKÁ DUBINA

Autor :

Ing. Julian Tomašík, PhD.

2019

Dôležité pojmy

1. Prales
2. Prírodný les
3. Prirodzený les
4. Klimaxový les
5. Primárny prales
 - s trvalým vylúčením citeľného vplyvu človeka s kontinuálnym uplatnením prírodných zákonitostí
6. Sekundárny prales
 - predpokladá v budúcnosti pri vylúčení všetkej činnosti a nepriameho vplyvu človeka v lesných spoločenstvách, ktoré boli istý čas v rôznej miere hospodársky usmerňované

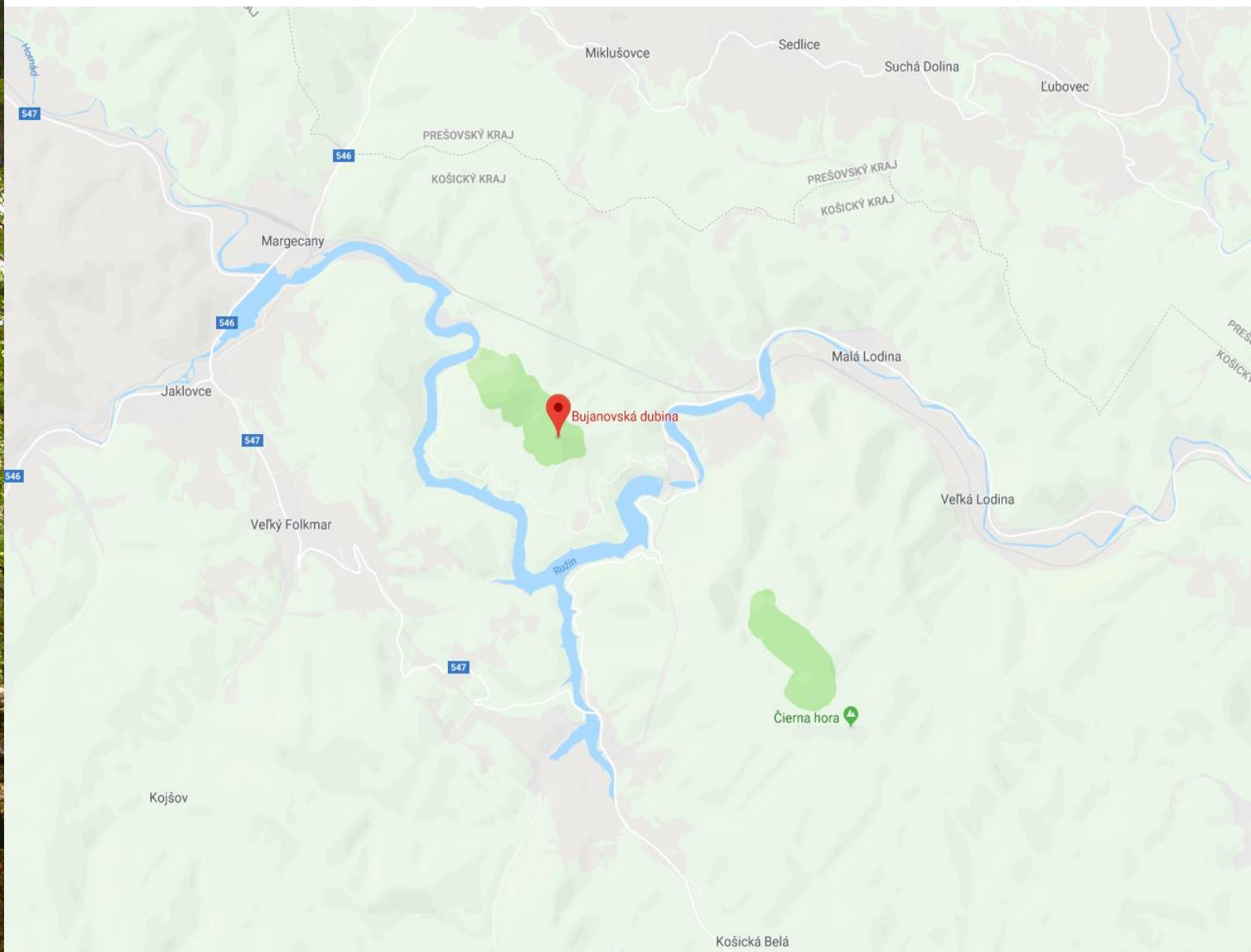
Znaky a vlastnosti pralesa

- Stálosť druhového zloženia
- Udržanie ekologickej samostatnosti a vyrovnanosti
- Rôznovekosť
- Prítomnosť odumretých stromov
- Dlhodobá vyrovnanosť zásoby
- Prirodzená rezistencia
- Prirodzená obnova

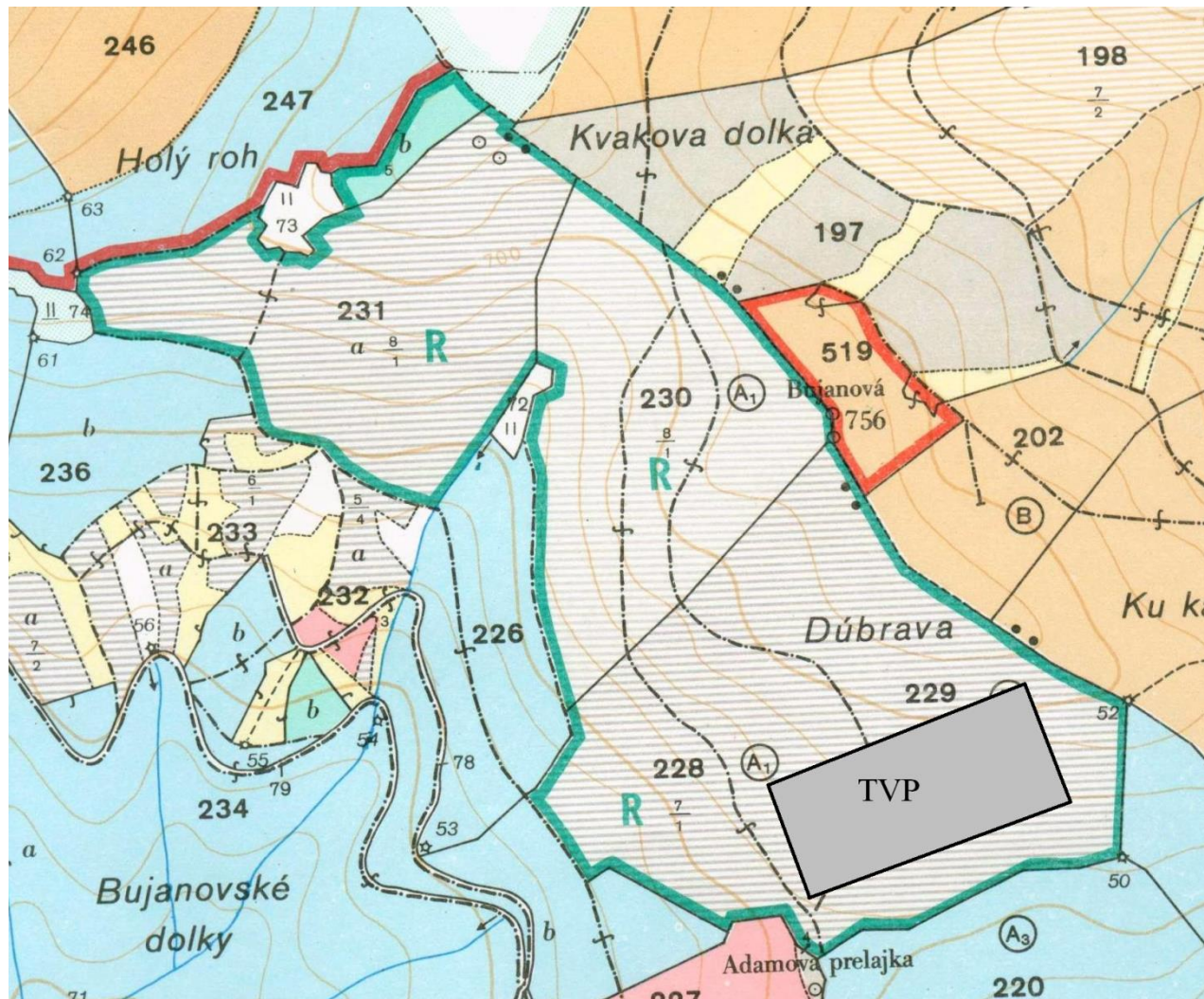
(Korpeľ)

Lokalizácia objektu

Lokalizácia objektu

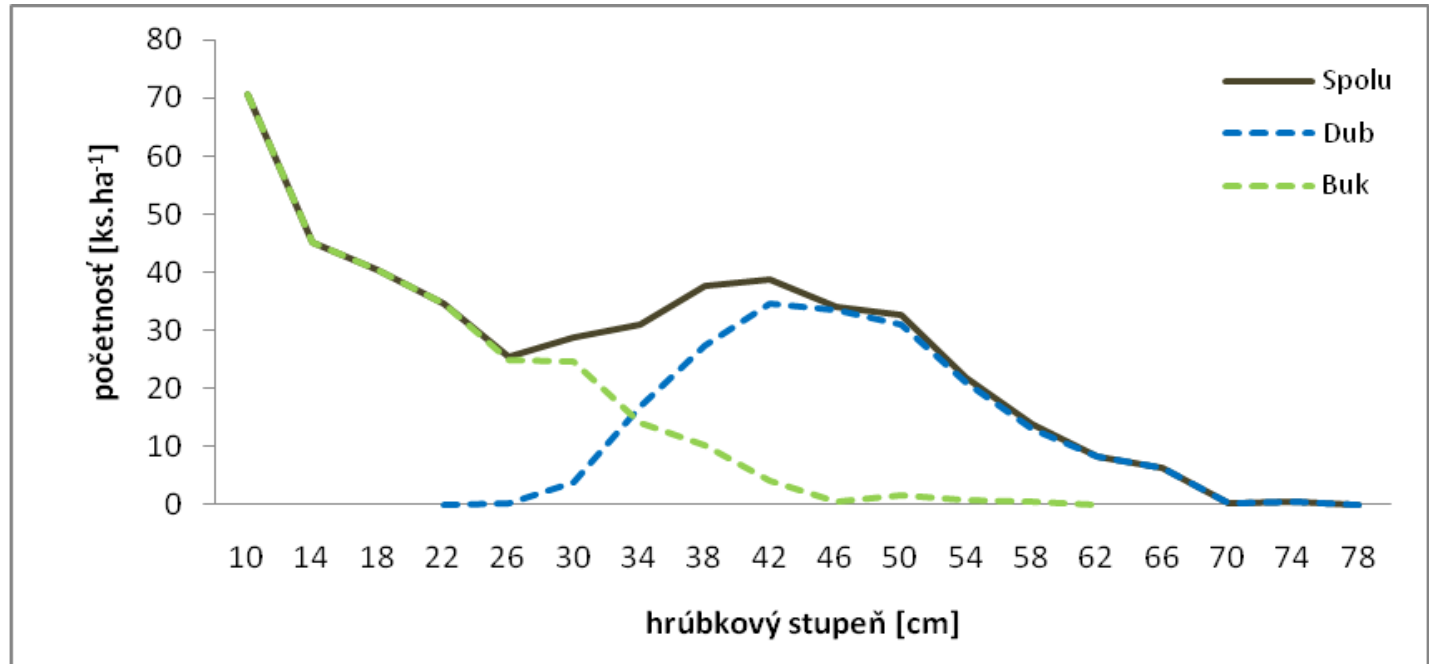

Prírodné pomery

- Nadmorská výška 575 – 765 m.n.m.
- Priemerná ročná teplota 7 °C
- Priemerný ročný úhrn zrážok 675 mm
- Geologický podklad: ruly, granity, granodiority, diority
- Lesné typy v rade A (kyslý): chlpáňová kyslá dubová bučina, v rade B (živný): zakyslená buková dúbrava, ostricovo chlpáňová dubová bučina, zubačková bučina, kamenitá papradinová bučina, v rade B/C: hviezdnatcovo bažanková dubová bučina s lipou, kamenitá lipová bučina

Horizontálna štruktúra pralesa (2008)

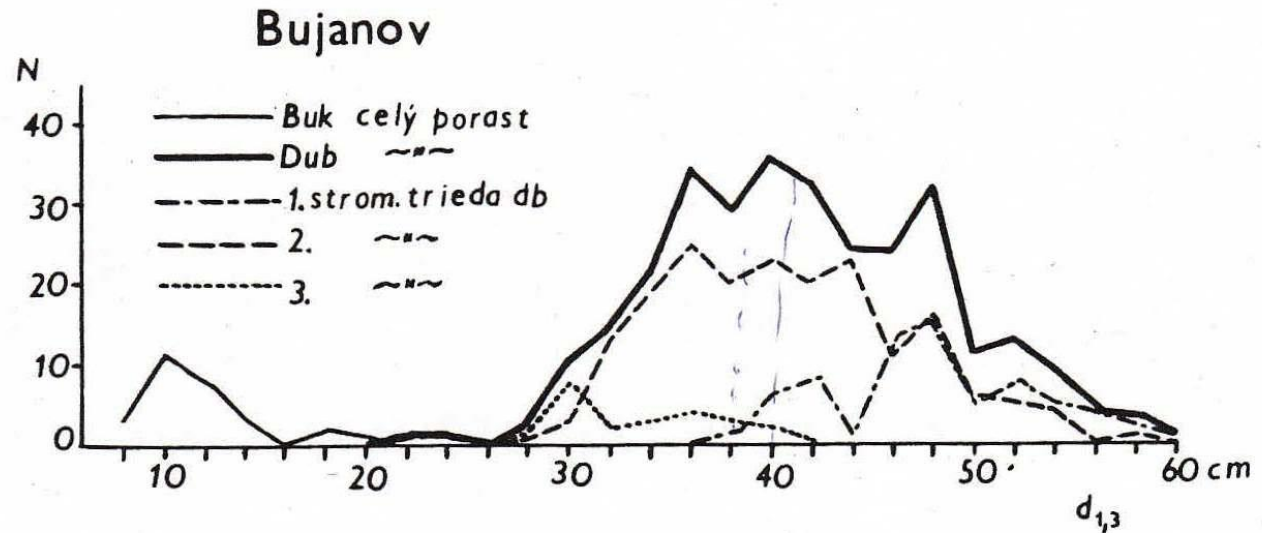

Polygón rozdelenia hrúbkových početností drevín na celej TVP

- Početnosť zastúpenia **duba** je 198 ks.ha⁻¹, najvyššie početné zastúpenie v hrúbkovom stupni 42
- Početnosť zastúpenia **buka** je 273 ks.ha⁻¹, najvyššie početné zastúpenie v hrúbkovom stupni 10
- Priemerná početnosť **oboch hlavných drevín** je 471 ks.ha⁻¹

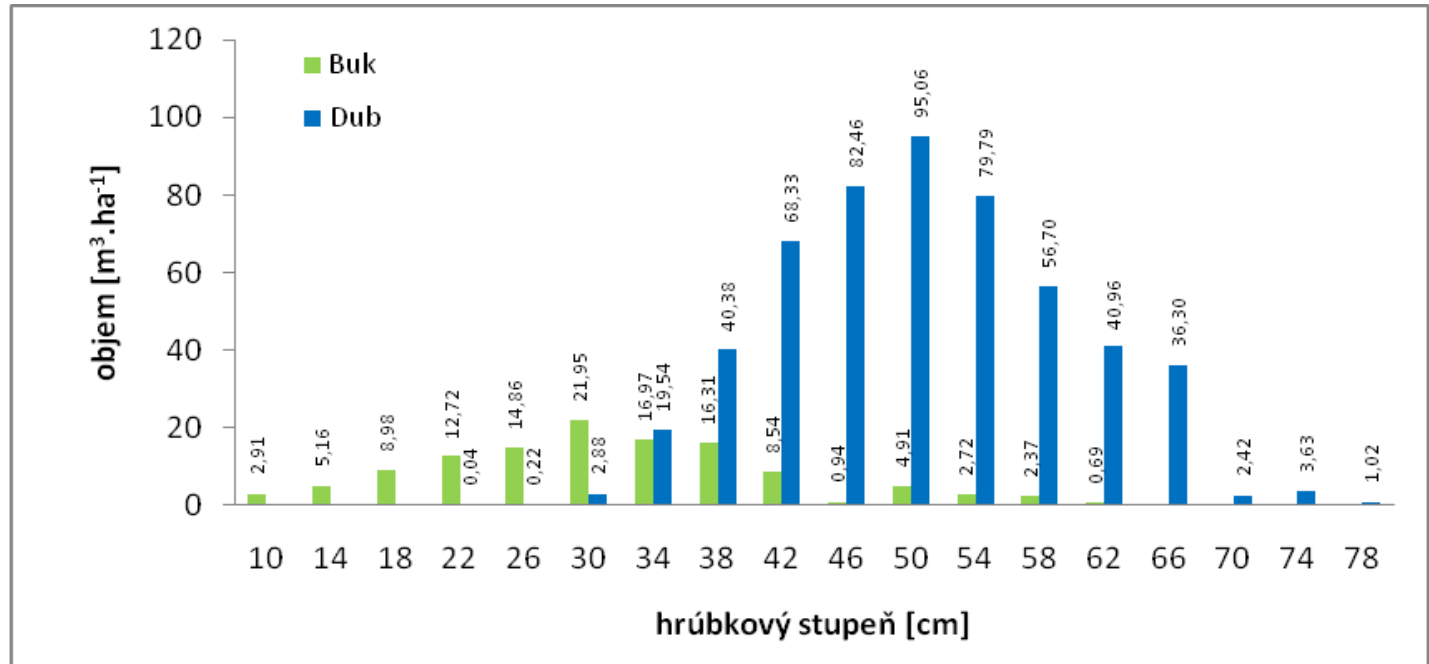
Horizontálna štruktúra pralesa

Porovnanie s výskumom prof. Halaja 1973

Obr. 13. Hrúbková početnosť zachovalého porastu v ŠPR Bujanov podľa drevín a stromových tried na 1 ha (Halaj a kol., 1973).

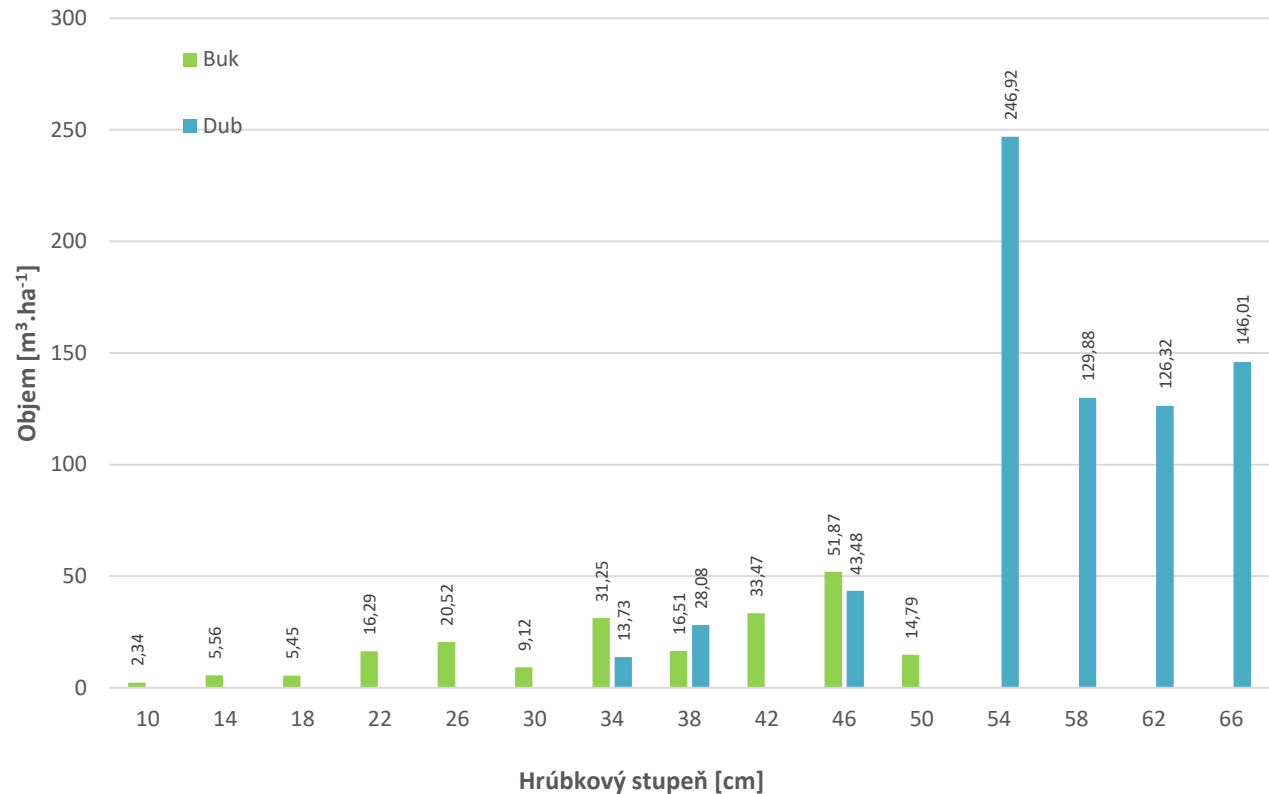
Horizontálna štruktúra pralesa (2008)

Objem hrubiny podľa drevín a hrúbkových stupňov na celej TVP

- **Dub** dosahuje najvyšší objem v hrúbkovom stupni 50 ($95.06 \text{ m}^3.\text{ha}^{-1}$)
- **Buk** dosahuje najvyšší objem v hrúbkovom stupni 30 ($21.95 \text{ m}^3.\text{ha}^{-1}$)
- Priemerná zásoba hrubiny **oboch hlavných drevín** je $650.01 \text{ m}^3.\text{ha}^{-1}$

Horizontálna štruktúra pralesa (2018)

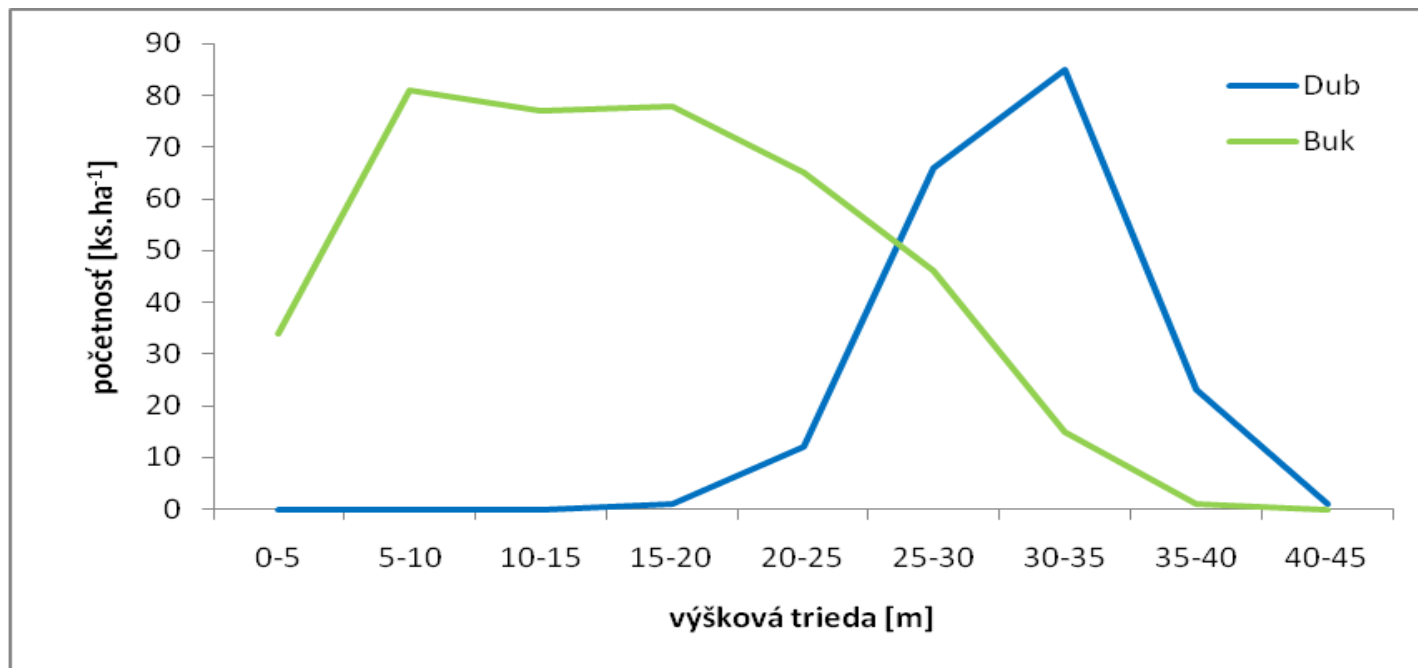

- **Dub** dosahuje najvyšší objem v hrúbkovom stupni 54 ($246.92 \text{ m}^3 \cdot \text{ha}^{-1}$)
- **Buk** dosahuje najvyšší objem v hrúbkovom stupni 46 ($51.87 \text{ m}^3 \cdot \text{ha}^{-1}$)
- Priemerná zásoba hrubiny **oboch hlavných drevín** je $941.59 \text{ m}^3 \cdot \text{ha}^{-1}$

Vertikálna štruktúra pralesa

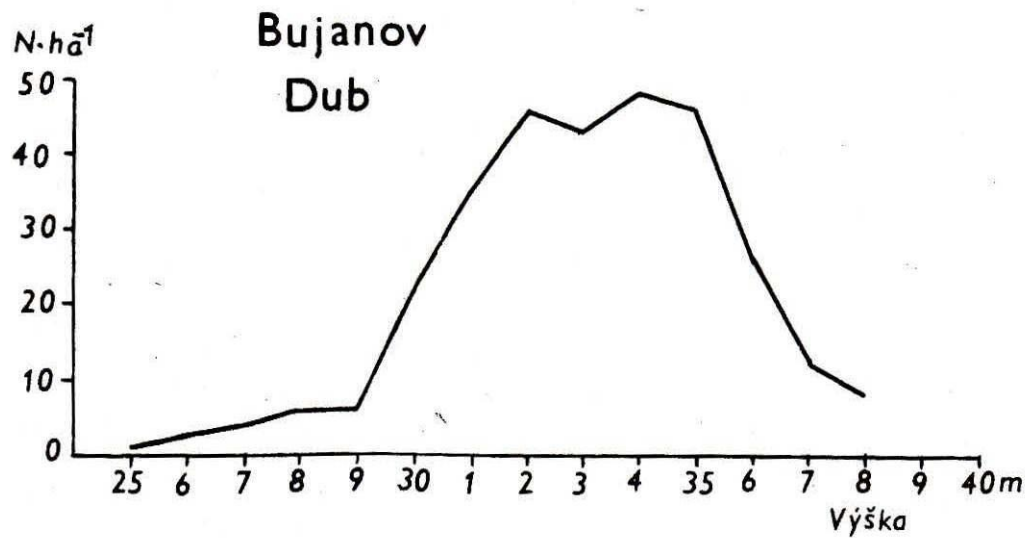

Polygón početností výšok stromov na tranzekte podľa drevín

- Početnosti výšok **duba** sú sústredené okolo výškovej triedy 30–35 m (85 ks.ha⁻¹)
- Široké rozpätie početností výšok **buka** je v hodnote 5–25 m
- Najvyššia nameraná výška **duba** je 40,5 m, **buka** 35,5 m

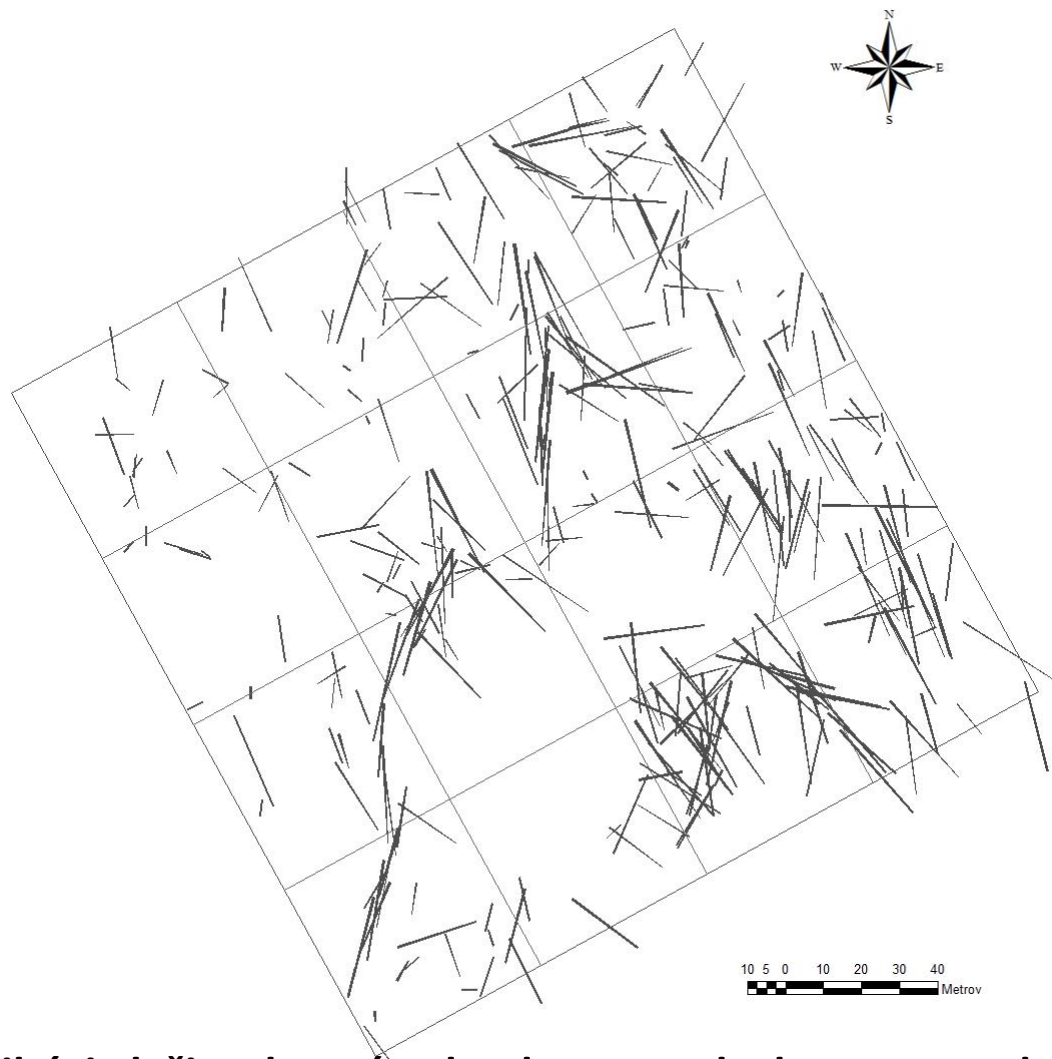
Vertikálna štruktúra pralesa

Porovnanie s výskumom prof. Halaja 1973

Obr. 14. Výšková početnosť duba v pralesovom poraste v ŠPR Bujanov (Halaj a kol. 1973).

Štruktúra výskytu mŕtveho dreva

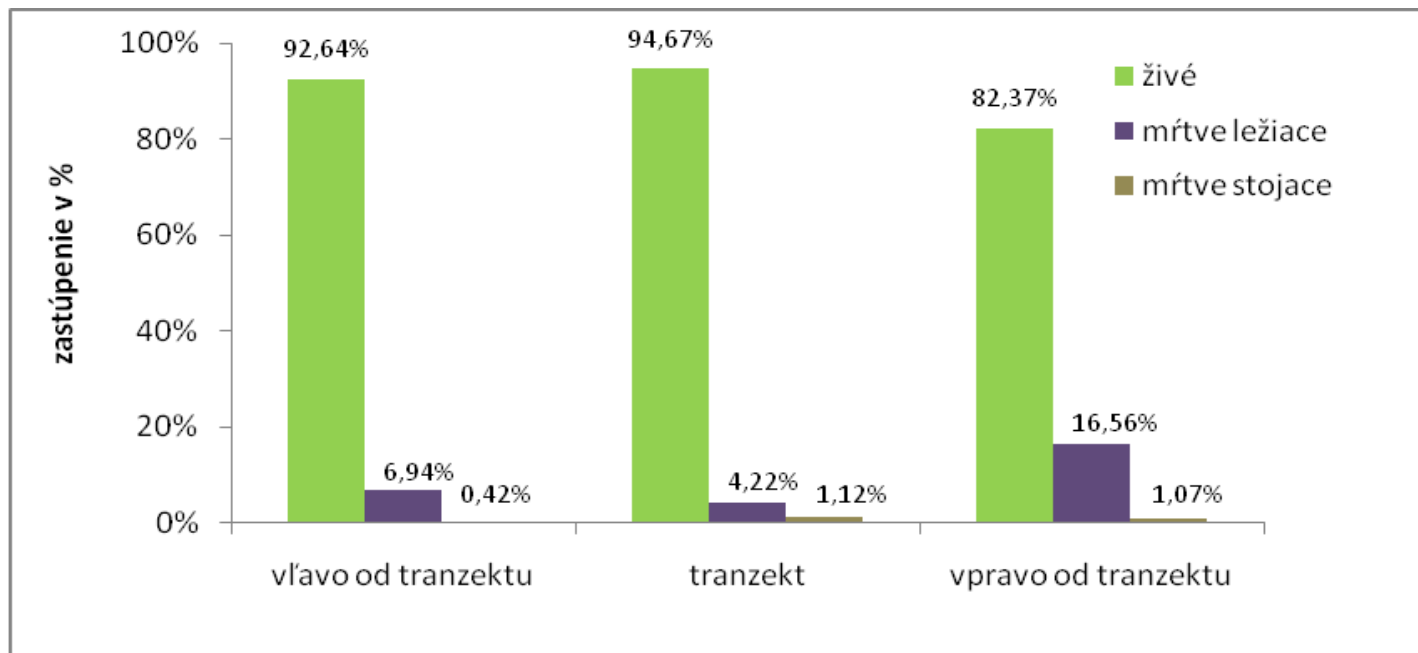
Distribúcia ležiaceho mŕtveho dreva na ploche vpravo od tranzektu

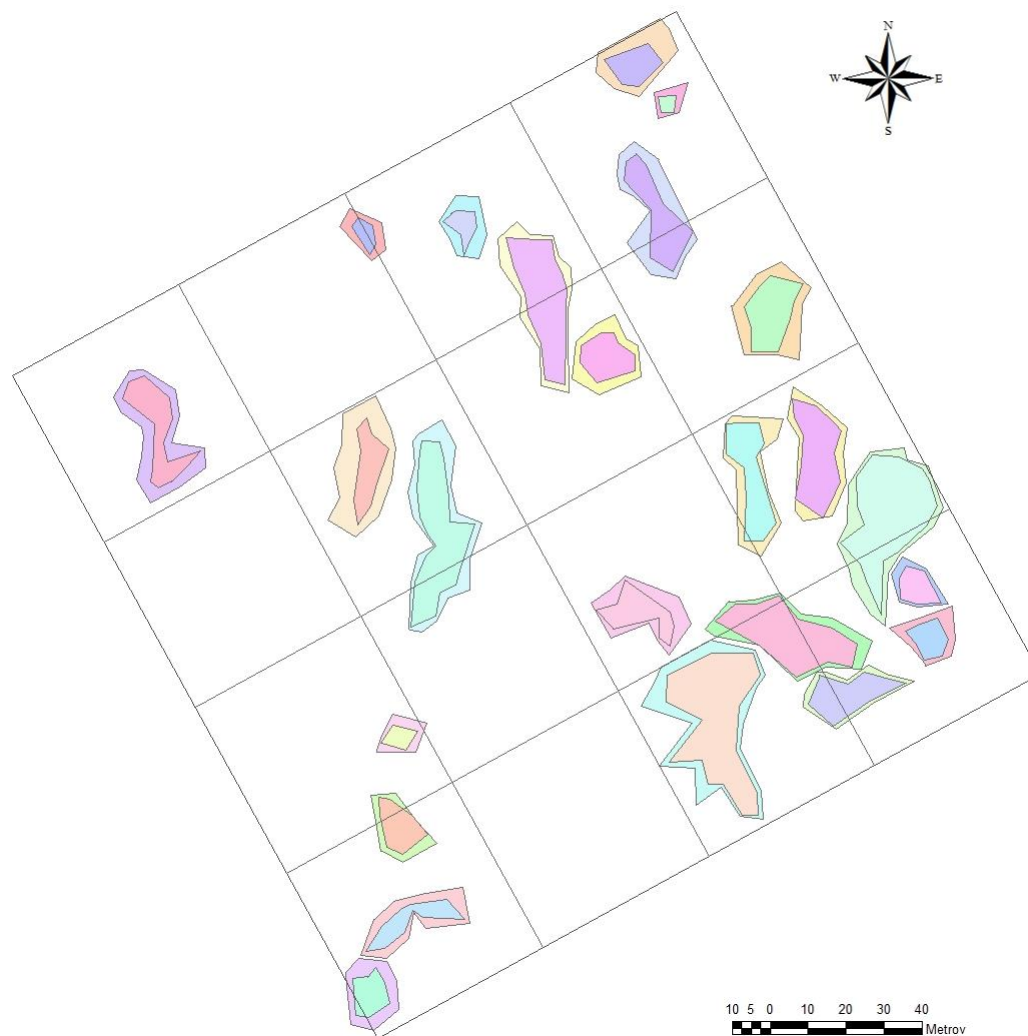
Štruktúra výskytu mŕtveho dreva

Podiel objemu biomasy živých a mŕtvych stromov podľa hodnotených plôch

- Nízke variačné rozpätie celkového objemu biomasy s hodnotami $736,16 - 746,66 \text{ m}^3 \cdot \text{ha}^{-1}$
- Zásoba stojacich odumretých stromov je v rozpätí 0,42 % - 1,12 % celkového objemu biomasy
- Nízky podiel stojaceho a ležiaceho mŕtveho dreva svedčí o pomeroch charakteristických pre vývojové štádium pralesa v optime

Disturbančný režim na skúmanej ploche

Rozmiestnenie porastových medzier na ploche vpravo od tranzektu

Disturbančný režim na skúmanej ploche

- Hodnotené parametre poukazujú na maloplošný rozpad hornej vrstvy pralesa pomerne nízkej intenzity
- Výskyt otvorených medzier kategórie od 350 – 550 m² je zaznamenaný vpravo od tranzektu
- Dominujú medzery, ktoré vznikli odumretím jedného až troch stromov
- Staršie otvorené medzery vznikli vypadnutím jednotlivých stromov alebo ich skupín pôsobením tracheomykotických húb
- Novšie medzery so stupňom rozkladu 1 – 2 vznikli pôsobením exogénneho škodlivého činiteľa – vetra

Regeneračné procesy

- Výskyt jedincov prirodzenej obnovy na skúmanej ploche je len sporadický a je limitovaný maloplošnosťou výmer
- Prirodzená obnova na väčších medzerách doteraz nenastala z dôvodu krátkeho času od vzniku medzier
- Evidentným javom pri posudzovaní výskytu a odrastania prirodzeného zmladenia je jeho poškodzovanie zverou
- Uvedené javy spolu s hodnotením vertikálnej štruktúry tohto sekundárneho pralesa poukazujú na skutočnosť, že sa nachádza v záverečnej fáze štádia optima

Štruktúra obnovených drevín v mikrooplôtku (hrab, čerešňa) 1994

Vyplnenie rastového priestoru medzery bukom v priebehu decénia (1998-2019)

Semenáčky prirodzeného zmladenia duba (2019)

Štruktúra porastu v presvetlení odstránením pôvodnej bukovej vrstvy (1998-2019)

Odrastajúce prirodzené zmladenie duba v časti porastu po presvetlení (1998-2019)

Opatrenia na zachovanie cenného ekotypu bujanovského duba

- V semenných rokoch duba zabezpečiť zber časti semien s následným pestovaním sadbového materiálu v lesnej škôlke Bujanov
- Umožniť vyťahovanie náletu duba po semenných rokoch s preškôlkovaním v lesnej škôlke Bujanov
- Zabezpečiť ochranu prirodzeného zmladenia väčších otvorených medzier nad 400m² oplotením
- Prístupnosť lokality riešiť úpravou jestvujúcich zemných lesných ciest

Ďakujem za pozornosť

